

- научн. конф.: "Эколого – экспериментальные аспекты функциональной, породной и возрастной морфологии домашних птиц". / Б.В. Криштофова, Ю.Ю. Каргополдцев, С.В. Полишук. – Воронеж, 1989.- С.7-13.
9. Методика проведения научных и производственных исследований по кормлению сельскохозяйственной птицы // Под общ. ред. академика В. И. Фисинина, Ш. А. Имангулова; Разраб. : Ш. А. Имангулова, И. Е. Егоров, Т. М. Околетова, А. Н. Тищенко и др. – Сергиев Посад. – 2002. – 33с.

УДК 338.1:338.111

ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ВІВЧАРСТВА У ФЕРМЕРСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Вовченко Б.О. – професор,
Гузь Н.С. – магістр, Херсонський ДАУ*

Постановка проблеми. Найважливішим фактором збільшення виробництва конкурентоспроможної продукції вівчарства і підвищення його рентабельності є використання генетичного потенціалу овець та розробка методів підвищення їх продуктивних якостей. При проведенні цих заходів необхідно в кожній природноекономічній зоні визначити оптимальні умови, які забезпечать виведення та розведення таких порід, типів овець, спроможних протистояти екстремальним умовам життя, добре використовувати корми, давати внесок у якісну продукцію.

Стан вивчення проблеми. В Україні, в окремих господарствах (Херсонській, Дніпропетровській, Харківській, Сумській областях), були створені високопродуктивні стада кросбредних овець, які в 1990 році були апробовані та затверджені як український тип радянської м'ясо-вовнової породи, а потім, пізніше, на базі цих популяцій та додатково виведених ще в Одеській і Чернівецькій областях, у 2000 році була апробована та затверджена на науково-технічній раді Міністерства аграрної політики України нова асканійська м'ясо-вовнова порода овець з кросбредною вовною з 5-ма внутрішньопородними типами: асканійський кросбред, асканійські чорноголові, буковинський, дніпропетровський та одеський. Вівці цих типів значно відрізняються один від одного як за походженням, так і за продуктивністю та характером вовнового покриву.

Асканійські кросбреди мають добру продуктивність та однорідну вовну тонкого кросбреда, довжиною 11-12 см та товщиною 58-56 якості. Довготривале розведення цих овець у племзаводі "Маркеєво" Херсонської області та відсутність результатів економічної комплексної оцінки обумовило актуальність аналізу стада кросбредних овець в умовах фермерського господарства.

Завдання і методика досліджень - розведення кросбредних овець. Основне завдання аналізу стада кросбредних овець – здійснити комплексну

оцінку стада асканійських кросбредів та показати структуру витрат на утримання овець різних статевих-вікових груп. Запропонувати механізм формування цін на шкіросировину.

Умови ринку вимагають, щоб галузь вівчарства працювала рентабельно, повністю покривала свої витрати одержаним прибутком, який є основним джерелом розширеного виробництва. Собівартість формується безпосередньо на вівчарських фермах і саме тут є багато можливостей і резервів для економії виробничих витрат та її зниження [1, 2, 3].

Результати досліджень. Важливим чинником, який формує собівартість продукції, є величина вівчарських формувань. У господарствах з невеликим поголів'ям овець середня собівартість утримання 1 голови на 30-40% вища порівняно з крупними вівчарськими господарствами, в яких висока інтенсифікація виробництва забезпечує зниження собівартості продукції. І в цьому плані велике значення для працівників галузі має постійний моніторинг структури витрат матеріальних і грошових засобів на утримання кожної статево-вікової групи овець. Згідно з організаційно-економічною картою нормативних витрат з урахуванням сучасних соціально-економічних та господарських умов ведення вівчарства, рекомендується структура виробничих затрат, яка представлена в таблиці 1.

Рекомендована структура витрат на утримання поголів'я у розрізі окремих статево-вікових груп овець дозволяє довести частку заробітної плати за утримання ремонтного молодняка до 27-30%, баранів-плідників до 47,5%, вівцематок до 33%, в тому числі прямої заробітної плати чабанів до 25,2-35,2%. В калькуляції витрат питома вага кормів повинна займати в структурі не менше 55-60%.

Таблиця 1. - Структура витрат на утримання овець різних статевих-вікових груп, %

Показники	Всього овець	Вівцематки	Барани-плідники	Ремонтні ярки	Ремонтні барани
Усього фіксованих і змінних витрат на 1 голову	400	100	100	100	100
з них: заробітна плата	31,5	32,9	30,0	29,7	27,2
в тому числі:					
пряма оплата праці:					
- чабанів	21,5	19,6	26,5	25,1	25,2
- інших працюючих	6,3	9,6	-	-	-
нарахування та інші					
виплати	3,7	3,7	3,5	4,6	2,0
вартість кормів	57,0	55,6	61,5	58,9	60,4
електропостачання	2,5	2,5	1,5	2,6	2,4
амортизація	3,8	3,9	3,1	3,6	3,9
ветмедикаменти	3,0	2,9	2,3	3,0	2,7
інші прямі витрати	2,2	2,2	1,6	2,2	3,4

Прийнята практика одержання вівчарської продукції один раз за рік (вовни після стриження овець, приросту живої маси у річному та 1,5-річному віці) не сприяє контролю над рівнем витрат, оскільки затрати на виробництво продукції вівчарства здійснюються протягом усього року.

У зв'язку з цим виробництву пропонується метод розрахунку собівартості вівчарської продукції, який, незважаючи на сезонність виробництва, інфляцію, дозволить розрахувати собівартість вовни, ягнятини, баранини, молока, смушків або овчин.

При існуючій системі обліку найпростішим і доступним показником для розрахунків собівартості вівчарської продукції є показник витрат грошових та матеріальних засобів на утримання та догляд однієї вівці. Цей показник розраховується з великою мірою точності шляхом ділення загальної суми витрат на утримання поголів'я по фермі на кількість овець.

Ураховуючи те, що питома вага вартості вовни в загальній сумі валової і товарної продукції складає 20%, а приросту живої маси + племпродаж та іншої продукції - 80%, розподіл витрат на утримання поголів'я пропонується такий: вовна - 22%, овчини - 22%, приріст живої маси + племпродаж - 55%, молоко -1%.

Собівартість виробництва є основою для розрахунку ціни на продукцію вівчарства.

В сучасних умовах для забезпечення беззбиткового ведення вівчарства доцільно встановити такі мінімальні ціни на продукцію:

- вовна, за 1 кг у фізичній вазі
- тонка 18 грн.;
- напівтонка 14 грн.;
- груба 8 грн.;
- ягнятина (віком 2-8 міс), за 1 кг живої маси 12-14 грн.;
- молода баранина (віком 8-12 міс), за 1 кг живої маси 10 грн.;
- баранина, за 1 кг живої маси 8,5 грн.;
- племінний молодняк, за 1 голову - барана 1000 грн.;
- ярки 800 грн.;
- каракульські шкурки I сорту, за одиницю 60 грн.;
- овчина, за 1 дм² 0,8-1,0 грн.;
- бринза, за 1 кг 12 грн.

Ціна реалізації за 1 кг фізичної вовни в розмірі 18 грн. забезпечує вівчарським господарствам рентабельність виробництва вовни при середньорічній собівартості 16,7 грн. на рівні +7,8%.

Ціна реалізації 6 грн. за 1 кг живої маси молодняку створює можливість фермерам і одноосібним господарям вести м'ясо-вовнове вівчарство на рівні рентабельності +10,8%. Ціна реалізації 1кг молочної і дієтичної ягнятини по 12-14 грн. підвищує рентабельність до +62...+89%.

Ціна за 1 кг овчого молока 1 грн. гарантує одержання нормативної рентабельності виробництва молока і продуктів від його переробки на рівні +60%.

Пропонується механізм формування цін на шкірсировину за 10м² парної хутрової овчини дорослих овець 5 грн. 88 коп., за одну овчину розміром 85 дм² 50 грн. Це забезпечує однакову норму рентабельності (+17,6%) як при

виробництві хутрових овчин, так і їх промислової переробці та створює можливість для паритетного функціонування галузі вівчарства і переробної промисловості.

Висновок. Встановлено, що найбільш цінними в економічному відношенні є ягнята, які народилися в числі двійневих, оскільки вони характеризуються високими показниками життєздатності, скоростиглості росту, відгодівельних і м'ясних якостей і за основними селекційними ознаками не поступаються одинакам.

Перспектива подальших досліджень. Пропонується механізм формування цін на вівчарську продукцію, яка створює можливість для паритетного функціонування галузі вівчарства і переробної промисловості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вороненко В.І. Ресурсозберігаючі технології виробництва конкурентоспроможної продукції вівчарства // Вівчарство. – Херсон. – Айлант. – 2005. Вип. 31-32. – С. 3-8.
2. Горлова О.Д. Витрати в технологічних процесах відтворення, ягніння та вирощування ягнят у період підсису // Вісник аграрної науки. – 2009. - № 2. – С.40-43.
3. Шитиков В.В. Экономический ущерб, наносимый незаразными болезнями. – Краснодар. – 2001. – т.п. – С.153-154.

УДК. 636.4.082: 636.4.084

ВПЛИВ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК

*Новикова Ю. – магістр,
Вовченко Б.О. - д. с.-г. н., професор,
Ряполова І.О. - к. с.-г. н., доцент, Херсонський ДАУ*

Постановка проблеми. Стримуючими факторами підвищення продуктивного генетичного потенціалу свиней є недодержання правил гігієни та санітарії, режимів годівлі та напування, низьке санітарне ведення галузі. Унаслідок цього щорічна загибель свиней перевищує 25%, захворювання органів травлення незаразної етіології реєструється у 40 - 50%, а респіраторних 25 – 30% випадків. За даними Чорного І.В., Момот Л.Н [1], у новонароджених поросят, які утримуються при температурі 12-16⁰С, 85-90% вологості і високій бактеріальній забрудненості повітря – більше 100 тис. мікроорганізмів у м³ повітря, через 4-6 годин проявляється гіпоглікемія, послаблюється колостральний імунітет. Вони ссуть матку всього 6-8 разів на добу замість 22-28. У свиноматки розвивається мастит.

Повноцінна збалансована годівля сільськогосподарських тварин різних видів і статеві-вікових груп лише традиційними кормами не завжди можлива й виправдана як за дефіцитом протеїну, так і окремих амінокислот, вітамінів,